

اکینوکوکوز

(Echinococcosis)

این بیماری در
افغانستان موجود
است.

۱. تعریف

اکینوکوکوز (بیماری هایداتید = hydatid disease) یک عفونت پارازیتی است، که آنرا مرحله وسطی کرم فیتوی اکینوکوکوس، سبب می شود.

۲. عامل شناسی

اکینوکوکوز به وسیلهٔ اکینوکوکوس گرانولوسوس (*E.granulosus*) که یک سیستود خورد عضو خانوادهٔ تینیده (Taenidae) است، به وجود می آید. پارازیت یاد شده دارای دوران حیات غیر مستقیم است و باید در میزبان وسطی (گوسفند، بز، گاو) و میزبان نهایی (سگ‌ها) در هردو انکشاف کند.

۳. سرایت

میزبان نهایی اکینوکوکوس گرانولوسوس که عمدتاً گوشتخوران اند زمانی مصاب می‌شوند که سیستهای موجود در انساج میزبان وسطی (گوسفندها، بزها، گاوها) را بخورند. سیستهای به کرم‌های فیتوی انکشاف و در روده‌های کوچک گوشتخوران بالغ می‌شوند. تخم‌ها با مدفوع گوشتخوران بیرون شده و برای چندین ماه در چرشگاه‌ها و باغ‌ها زنده می‌مانند. وقتی که میزبان وسطی از قبیل گوسفند، بز یا گاو آنها را می‌خورند، تخمها به لاروا انکشاف و این لارواها به اعضای مختلف انتقال کرده و اکثر اوقات در جگر و ندرتاً در شش‌ها به سیسته‌ها انکشاف می‌نمایند.

امراض ساری حیوانات در افغانستان

۴. انواعی که مصاب میشوند

گوسفندها، بز ها، گاوها، گاومیشها و شتر ها انواع عده بی اند، که توسط این بیماری مصاب می شوند. انسانها زمانی که تخم های کرم فیتیوی میزبان نهایی را بخورند، در اعصابی شان مانند جگر، گرده ها و مغز نیز سیست ها انکشاف می کنند. تخم های پارازیت یاد شده در غذا، سبزی ها، میوه ها، علف ها و یا آب آلوده یافت شده می توانند. دوران سگ - گوسفند به احتمال قوی منتج به عفونت های انسانی می شود.

اکینوکوکوز یک زونوز خطر ناک است!

۵. علایم کلینیکی

دوره بی مخفی (نهفته) بیماری طولانی است. علایم کلینیکی صرف نزد میزبان وسطی به مشاهده رسیده و اغلب اوقات آلوده گی تحت کلینیکی همراه با سیستهای بدون علایم به طور تصادفی در کشتار گاه یافت میشوند. اکثر سیست ها در جگر و شش ها یافت شد «، اما در اعصابی دیگر نیز یافت شده میتوانند. زمانی که سیست ها به اندازه کافی بزرگ باشند، علایم را مانند بینظمی جگر، تجمع آب در شکم و زردی، و همچنان التهاب برانشی ها و شش ها، ضعف قلب، کاهش نمو و ضعیفی را به بار می آورد

۶. دریافت های پتولوژیک

نزد میزبانهای وسطی سیست ها معمولاً انفرادی، پر از مایع و به وسیله دیوار فیروزی احاطه شده می باشند. اکثریت سیست ها ۱ – ۷ سانتی متر قطر داشته، اما بعضی از آنها شاید به ۲۰ سانتی متر برسند. برخی از سیست ها آهکی و نکروزه شده یا آلوده میگرندن. اکثریت سیستها در جگر و بعضی از آنها در شش ها یافت می شوند.

۷. تشخیص

معاینات عادی مدفوع میزبان های نهایی بخارط شباهت تخم پارازیت عامل با تخم های سایر کرم های فیتیوی، قابل اعتماد نمی باشد. اکینوکوکوس نزد میزبان های وسطی عمدتاً در وقت باز گشایی جسد و یا در کشتار گاه در جریان تقطیش گوشت، تشخیص می گردد. آزمایش های سیرولوژیک در حیوانات خانگی به صورت عموم کاربرد ندارند.

امراض ساری حیوانات در افغانستان

۸. تداوی

اکینوکوکوس در میزبان های نهایی با تعداد زیادی دواهای ضد کرم از جمله پرازی کوانتیل = درونسیت (Praziquantel=Droncit) تداوی شده میتواند. بیماری در میزبان های وسطی چاره‌ی دیگری، به استثنای دورسازی سیستم‌ها توسط عمل جراحی که در حیوانات خانگی معقول و عملی به نظر نمی‌رسد، ندارد.

۹. وقایه و کنترول

عفونت‌ها در سگها و پشکها با ممانعت از خوردن لاشه‌ها به ویژه اعضای داخلی میزبان های وسطی مصاب، جلوگیری شده میتواند. سگ‌ها نه باید با محصولات فرعی پس از کشتار گوسفند‌ها، بزها و گاوها تغذیه شوند. معاینه و تداوی منظم سگ‌ها به ویژه سگ‌های رمه می‌تواند اکینوکوکوز را در حیوانات خانگی کاهش دهد. با خاطر محافظت انسان، سگ‌ها باید از ساحه زمین‌های سبزی کاری دور نگهداشته شوند، تا از آلوده شدن سبزی‌ها با تخم‌های موجود در مدفوع سگ جلوگیری گردد. اقدامات بهداشتی مانند شستن دست‌ها پیش از خوردن غذا یا بعد از لمس نمودن سگ‌ها، باید در نظر گرفته شوند. اکثر سیستم‌های گوسفندها و بزها کاملاً ساری‌اند، بنابراین کارگران کشتار گاه باید محتاط باشند. اکثر سیستم‌ها در گاو عقیم‌اند و از این لحاظ برای انسانها کمتر خطرناک میباشند.

شکل: سیستم‌های اکینوکوکوز در جگر و شش گوسفند